

Avstrijski provincializem obvladuje še danes, po treh letih obstoja naše države, veliki del inteligence, dočim smo si ga mi otrepli že pod Avstrijo, ki ga je uvažala in protežirala z namenom, da nas razdvaša. In dobi se še človek, ki zabrusi take besede svojemu stanovskemu tovarišu, ki se je slučajno rodil tam ob Soči blizu S. Gregorčičevega doma, za kar se moramo čutiti vsi prizadeti. Pozrli smo marsikatero psovko, toda kaj takega še ne, kar je izustil »tovariš«, ki ga navajam brez imena v začetku tega sestavka.

Za časa preganjanja naprednega kranjskega učiteljstva v bivši Avstriji, smo mnogim odprli vrata na stežaj na Primorskem, posebno pa v Trstu; in če bi bili brezsrčni egoisti, bi sami zasegli ena dokaj adobnejša mesta. S tem smo pokazali, da smo znali ceniti kolegijskosti in revščino ter razmere, v katerih je živelo takrat kranjsko učiteljstvo. Sicer ni moj namen dotičnim tovarišem kaj predbacivati, pokazati hočem le, da smo mi že v času najhujše reakcije in preganjanja naprednega učiteljstva znali ceniti kolegijskosti, dočim nas danes nekateri brezizgovorno gledajo in podijo čez mejo.

Mi smo bili vajeni voditi vedno odkrit boj, zahrbtnost in hinavščino smo pa vedno bobijali. Dočim se je del kranjskega učiteljstva potapljaj v rimskem klerikalizmu in izdal svoje poštene in značajne tovariše klerikalnim despotom, smo mi stali enotno oboroženi in se z vsemi dovoljujočimi in nedovoljujočimi sredstvi borili proti navalom šusteršičevih vampirjev. Naše vrste so ostale čiste, vladala je železna disciplina, solidarnost in kolegijskost. Poznali nismo nikakega štreberstva in zahrbtnosti. Kar je mislilo srce, to so govorila usta. Kot taki hočemo ostati tudi izven naše ožje domovine in posvetiti svoje skromne moči novi domovini v dobrobit države in naroda preko vseh obrekovanj gotovih ljudi, ki so prespali dobo evolucije v političnem in socialnem oziru. Prijeli pa bomo za palico in udarili po tistih, ki nas bodo ovirali v poštenem delu.

Te vrstice sem napisal a conto onih, da enkrat neha jo s svojim nesmiselnim rovarjenjem proti nam, bivšim Primorcem, in da si enkrat za vselej vcepijo v svojo glavo, da nismo tuji, temveč sinovi matere Jugoslovank. In če nas je italijanski pohlepi imperijalizem razdvojil, s tem ni še rečeno, da smo i po jeziku postali Italijani in da ne smemo vzljubiti nove domovine kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. Pravice pa si ne pustimo kratiiti od nikogar, ako hočemo ostati zvesti svojim narodnim tradicijam in to gotovo v večji meri kakor oni, ki z butaniam z rokami po prsih, kažejo svoje ouhlo jugoslovanstvo.

IRMA ŠELIGOVA:

Ročna dela za razstavo „Kola Jugoslov. Sester“.

Tovarišica Mar. Zalarjeva je pisala v predzadnji številki »Učit. Tovariša« par besed o načinu sodelovanja pri razstavi ročnih del K. J. S. v Ljubljani. Dovolj mi, tovarišica, da povem k njenim izvajanjem svoje mnenje.

bil, kako srdito so nagnali psa, ki se je drznil nekje v gneči zavilati in motiti izredni užitek. Kosijeva gostilna pa se je potem natrpala do poslednjega kotička. Vihar navdušenja je vzbudil krasen govor g. Peršiča, postajenačelnika v Kržovcih. Ob sleherni besedi se je poznalo, da govori iz moza hraber legijonar, kremenit značaj zatiranega Primorca in velika ljubezen do učiteljstva.

Naslednje jutro po slovesni maši, ki jo je še posebno povzdignilo petje našega zbora in Juvančevo ubiranje orgel, smo se morali odpraviti na postajo, da se odpeljemo v Ljutomer. Sivi otec Štiblar ni mogel razumeti, da že odhajamo. »Pa kaj bežite, ko vas imamo tako radi!« je stiskal slehernemu svojo trdo roko. — Življenje je sama pot, čim lepša je, tem hitreje se odvija.

Na postaji nas je čakal voz II. razreda, vlak na je pripeljal še drug, udobnejši skoro salonski voz — poslednja usluga nepozabnega postajenačelnika, zakaj naše vozovnice so bile »na tri kote«. Odnekod so prinesli butare cvetja in okrasili smo okna. Škoda, da je bilo samo par kilometrov vožnje; človek bi normal tako sedem dni in še dalje.

Narodna ročna dela so ljudska umetnost. Vsak narod izvršuje to umetnost tako, da je le-ta odsev njegovega življenja in mišljenja, narodnega značaja in njegove kulture. Vsak narod, ki se zaveda samega sebe, ljubi svojo narodno umetnost, hrani jo kot svetinjo, ki jo kaže gostu-tuicu s ponosom in z ljubeznijo. Zasluga K. J. S. je, da je dalo inicijativno k misli, da se naj dvignejo, oziroma zberemo zakladi naše narodne umetnosti, da se poživijo z njimi ljubezen do nje pri nas, občudovanje do nje pri tujcih. Živa potreba je bila ta ideja pri nas; prelepa je naloga, ki si jo je stavilo K. J. S. in h kateri je poklical višji šolski svet tudi nas. Samoohsebi umevno je, da bo storila vsaka šola, kar je v njenih močeh.

Vendar se nikakor ne strinjam z mnenjem tov. Z., da se naj določi šolam za vpošiljanje izgotovljenih del gotov termin. Razstava narodnih vezenin, oziroma ročnih del, bo vedno odprta, kar je edino umestno. Vrata v tempelj naše umetnosti morajo biti odprta vendar takrat, ko želi kdo stopiti vanj. Zakladi v templju pa se lahko pomnožujejo vsak čas.

Če se nam bo določil rok za zgotovitev ročnih del, bodo dela le v redkih slučajih popolna, kajti različna dela pač zahtevajo različno veliko truda, različno veliko časa. Da pa nam ne preostaja vsem enako časa za ročna dela, lahko trdim. Nekdaj sem razpolagala z več prostim časom; takrat sem se pečala z ročnimi deli v večji meri kakor sedaj. Torej se že zaradi različne razdelitve časa ne more staviti določen termin. Toliko poštene pa smo vse, da bomo storile, kar nam bo mogoče. Z mislijo, da bi izdelovale učiteljice še »izvenšolska dela« kot »delo učiteljice«, se tudi ne morem strinjati. Prav lepo in hvalevredno je to za tovarišice, ki razpolagajo s potrebnim časom za to. Sicer pa smatram za nalogo učiteljice, da zbira, preiskuje in se vglablja v narodno blago svoje okolice. To tirja veliko dela in veliko časa. Saj vsa akcija bo smotrena le tedaj, če bo zbrala in darovala vsaka šola to, kar je lokalnega pomena zanj. Tako šole bomo dobili pregled naše narodne umetnosti iz raznih krajev naše domovine. Mi v Ptuj bomo zbirali n. pr. haloške reči, v Mariboru bodo zbirali gotovo pohorske, v Ljutomeru slovenjgoriške reči. V laškem okraju se gotovo ne bo pozabilo na krasne pisanke (pirhe) in rutke itd.

S tem delom se bo vzbujala učenkam ljubezen in smisel za naše narodno blago; lastnoročno bodo sodelovale pri važnem narodnem kulturnem podjetju. V izdelkih pa bo vsivana učiteljčina ljubezen in skrb, da, duša njena.

Nagrada za dela? Čemu? Učiteljica bo delala vendar iz ljubezni in zanimanja, ne za nagrado. Šola bo dobila potrdilo, oziroma zahvalo od centralnega odbora za to podjetje; to mora zadostovati šoli, učiteljici in otroku. Ker velja tu delo in skrb specifično našemu blagu, sem odločno proti vsaki nagradi. Če se katera učenka posebno izkaže, prosí vodstvo šole za posebno priznanje za njo. Denar, ki bi se uporabil za nagrade, se naj da raje za material, kajti z materialom se pri takšni reči ne more in ne sme štediti. Ail se pa naj porabi denar za nabavo narodnega blaga, ki bi se pridobilo lahko z nakupom. Nabava materiala bo delala na vsak način težkoče. Pri nas se je nabralo 26½ m prtenega blaga za Jugoslovansko Matico. Iz tega bodo izdelovale učenke razne narodne vezenine, oziroma predmete, ki se bodo prodali potem v prid Jugoslov. Matic. Kar se nam bo najbolj posrečilo, pošljemo v Ljubljano. Manjkajo nam še niti. Mogoče nam še kdo kaj podari, če ne jih bomo kupili iz fonda, ki smo si ga pridobili z neko šolsko prireditvijo. Način pridobitve materiala bo pač v raznih krajih različen. Le ne med učenkami nabirati; časi so predragi, učenje stane preveliko. Učenke bodo plačale svoj obol s tem, da bodo priložile roke k delu (naj pomagajo tudi pri zbiranju blaga; kmečki domovi so jim širše odprti kot učiteljicam). Jako umestno se mi na zdi, da podprejo akcijo denarno razna ženska društva. To pač to!

Pri razstavi naj bi sodelovale le iste učiteljice, ki imajo res zanimanje in smisel za to in izobrazbo v tem oziru, da ne pride kaj polovičarskega ali ne našega v razstavo. Takšnim učiteljicam ne bo treba, da bi jim kdo šele vzorce zbiral. Samo v dvomljivih slučajih naj bi razsodil centralni komite. Če pride kakšno delo v več izvodih v razstavo, ne škoduje. Naša narodna umetnost je tako mnogobrojna in pestra, da ne moreta biti dva komada enaka, če se ju nalašč ne izdelata enako.

Tov. Z. pozivlja tovarišice iz samostanov k sodelovanju. Pridružimo se ji. Zadnja razstava v zavodu šolskih sester v Mariboru n. pr. je pokazala, da se goje v samostanu ročna dela res v obilni meri. Mogoče pokloni zavod malo svoje spretnosti v zlati vezenini naši razstavi v Ljubljani. Združimo se v skupnem delu!

VINKO KLANŠEK:

Veliki uspehi malih igralcev.

Uprizoritev pravične igre »Pogumni Tonček«, po ljudskošolski mladini v Krškem, je jasno pokazala velik napredek na polju proizvajanja mladinskih predstav. Mali igralci so s popolnoma uglasenim nastopom dokazali, da se povsem umejo vnglobiti v situacijo. Z najgloblji čustvi so efektno vplivali na sovrstne in črslasle poslušalce in pridobili vso pozornost občinstva.

Vso uprizoritev je spremljalo življenje, jaderno časno in veselo, vsaka beseda je bila izgovorjena premišljeno — nič ni bilo odveč, ničesar bistvenega nismo pogrešali.

Zadnje dejanje je tovariš Levstik zelo ugodno izpremenil in posrečeno vpletel vanj domovinsko ljubezen in pa ljubezen do neodrešenih bratov ter dal s tem igri več jasnejših in za sedanje razmere prikladnejših tendenc.

Mati, Tonček in Minka — kako čedna slika družinske ljubezni; mati v skrbi za otroka, otroka z materjo v vednem objemu in tekmovalju, kako bi ji izdatneje olajšala življenje.

Materin miren, nekako bolesten in melanholičen značaj je znal izzvati sočustvovanje v nesreči in veselje v sreči. Tončekov in Minkin nastop pa je takoj v prvem dejanju nadvse voljno posegel v duše poslušalcev in jih privedel do resnega razmišljanja jadrnega življenja, ki na mu daje poštenje in medsebojna ljubav veličasten sijaj. Z začudenjem smo opazovali, s kako vehemenco sta dajala izraza čustvom, človek bi sodil, da ne igrata otroci. — Neverjetno je, koliko finnega občutka in jasnega razumevanja se je tovarišu Levstiku posrečilo zbuditi v teh malih igralcih. Zato sta si Tonček in Minka takoj pričetkom pridobila najtesnejše simpatije in s svojo ljubko prikupljivostjo izzvala odmeve v občinstvu, ki jima je navdušeno sledilo do konca.

Berač Jernač, vseveden, živa slika in ogledalo vaškega življenja, paglavcem v zabavo, žalostnim v tolažbo in Tončkom z odkritjem skrivnosti o vilah v velik opomoč in srečo — je svojo resno ulogo izbornu rešil.

Dobro naštudirani nastopi vaške dedadi, s šnelo pobalinskimi napadi na Tončka, kojemu očita tatvino, ker si je narezal bičevja za košarice in brezja za metlice, da z njimi pridobi najpotrebnejšega živeža za mater — in nazajivo zasnehanje ubogega Jernača — so podali prav in popolno sliko vaškega ponižavstva.

Drugo dejanje je poleg pogumnega Tončka pozivljalo vseskozi mali »zeleni mozič«, ki je imel samostojnosti nad glavno. Kako kratko je obračunal s Tončkom, s kako odločnostjo je nastopal pred kraljem, zavedajoč se važne svoje naloge! Vsaka njegova beseda in vsaka kretnja je donajala novega začudenja: »Je-li mogoče to od otroka?«

Lepoti bajnih dogodkov ob zeleni vodi je mnogo pripomogel vilinski ples, ki so ga sigurno in efektno izvajale učenke 4. in 5. razreda.

Kralj in povodni mož sta v zavesti velike moči rešila ulogi brezhibno.

Razsvetljave in svetlobnih prilagoditev raznim situacijam ni bilo mogoče izvesti vselej brezhibno, ka kljub temu ni sretirano povedano, da so se svetlobni efekti jako dobro prilagodili že itak pestri scenarii.

V drugem dejanju po vilah obogateli Tonček se je tudi naprej enako lepo držala v nastopu na vrhuncu. Pokazal je veliko ljubezen do bližnjega s tem, da je rešil zajete tovariše, koje je znal v pogibeli pohlep po zlatu. Bogastvo ni rodilo v njem napuha. Ne ve kaj z zlatom, ker ne pozna njega vrednosti. Pripravljen je odstopiti večji del bogastva neodrešenim bratom, kajti njegova ljubezen do rodne grude je večja od vseh udobnosti, od vsega razkošja, spomin na neodrešene brate mu je svet.

Celotna prireditev je poživila godba in pevске točke. Zadnje sta priredila tovariš Levstik in gospa soproga, za kar

imata od uspeha prireditve najlepšo hvale. Skratka: Vse realno življenje v tej predstavi je po zaslugi malih igralcev seglo globoko v dušo poslušalcev. Bajni dogodki so pričarali veliko pestre fantazije tako, da je igra dosegla popoln uspeh, ki je v zadoščenje prirediteljem in v veliko korist stvari.

Svoji k svojim!

Že davno vemo vsi, da vodi le ena pot k naši gospodarski samostojnosti in to je pot, ki je obsežena v geslu: Svoji k svojim!

Dasi pa vsi izpoznavamo kako nevarnosti se izpostavljam, ker iz brezbriznosti redimo tuje trdnjave na naših tleh, vendar ne stori nihče odločilnega koraka, da bi pričel z vso obveznostjo uveljavljati geslo: Svoji k svojim!

Na drugi strani pa vemo enako dobro, da moramo dobiti svojo industrijo, svoja podjetja, ker šele to daje možnost, da se more izvesti geslo kardinalne važnosti, kakoršno je ravno naslovno geslo.

Naša neoporečna dolžnost je torej, da podpremo lastno industrijo, tako, na katero se moremo zanesti.

V svesti si te dolžnosti, je sklenila Jugoslovenska Matica važen dogovor s podjetjem »Vulkan«, tvornico gumijevih izdelkov v Kranju.

Kot pravo narodno podjetje je »Vulkan« pripravljen, da odstopi del svojega čistega dobička od radirk Jugoslovenski Matici. Tako pa dosežemo, kar bi moralo veljati že splošno, da so vsa podjetja, vse tovarne na našem ozemlju trdnjave za našo stvar, kakor je postal sedaj »Vulkan«.

Jugoslovenska Matica je sklenila dogovor z »Vulkanom« tudi zato, ker je »Vulkan« prvovrstno podjetje, ki bo vse odjemalce z dobrim blagom in nizko ceno kar najbolje zadovoljil. Preprečena je tako usodna napaka, ki se je včasih tako pogosto vršila, da se je vsled slabe kakovosti blaga, vsled nesolidnosti trgovca bilo diskreditirano geslo Svoji k svojim!

Pripominjamo, da so radirke »Vulkan« prvovrstne in zato apeliramo na vsa šolska vodstva, na vse narodne trgovce, na tudi na vse šolarie in dižake, da rabijo odslej le radirke »Vulkan«, ki so v prid Jugoslovenski Matici.

Stopimo že enkrat na odrešilno pot dejanj in z uveljavljenjem gesla Svoji k svojim smo storili to.

Zato narodnjaki, čujte naš glas in kupite sebi v blagor in narodu v korist dobro stvar!

TONE GASPARI:

Gostovanje Jugosl. napr. akad. društva Jadran.

Dramatični odsek Jugosl. napr. akad. društva Jadran si je nadel važno misijo. Programatično je ta misija kulturnega in socialnega pomena. Da pri tem prevladuje socialni pomen, o tem nihče ne dvomi, zakaj socialno stališče našega akademika ni zavidanjno vredno; kljub rednim in izrednim podporam tvori ljubljanski grad s svojimi »sobami«, glavni tabor naše omladine. Treba je misliti na samopomoč, na lasten dom, v katerem si ne bo krepil akademik le »zdrave duše«, ampak si bo ohranil tudi »zdravo telo«. Treba je glavnice, treba je denarja. Zato je gnotni uspeh — tudi uspeh.

Z zadovoljstvom so konstatirali akademiki, da je bilo samo v enem kraju pri dveh predstavah štiri tisoč kron čistih. In to je mnogo, če pomislimo, koliko požre pri tem davčna oblast. Torej gnotni uspeh, ki je za odsek nedvomno vsaj tako važen kot moralni, je zadovoljil akademike in občinstvo.

Kako pa je z moralnim uspehom? Povdarja se vedno: ven s kulturo med ljudstvo! V prvi vrsti dajte bo prestali vojni ljudstvu tisto izbrznost, ki mu jo je vzela vojna, dajte ljudstvu srčne kulture! Cankar je znabiti napisal »Pohujšanje«, da izruje iz srca vse tisto, kar vcepja konkordat človeštvu že izza davnin. Da je vse to ogrnil mestoma skoro v persiflorano okrilje, to je samo Cankarjeva zaslug. Gotovo pa ni Cankar tega napisal za sedanje naše ljudstvo, ki živi izven polmesnega okuženega okoliša, ki živi v ravnici v šentflorjanski dolini, tam nekeje med glavno cesto in planinami, med zdravim žitom in sočnimi travami; zakaj tam ni mater — županij, ampak so doma matere s klanca. Cankar-popotnik ni pribeljal na klanec, ampak v središče svoje domovine, v mesto. In če ga tam niso

spoznali, kako naj ga spozna ljudstvo, pravega umetnika, ki ga ni niti slišalo, kaj šele videlo!

Gotovo ima odsek tudi v kulturnem oziru pravi namen, tega mu ne odrekam, toda za dosego tega namena ni odsek volil prave poti. Ne smel bi svoje akcije motriti s svojega vidika; ne smel bi voliti igre v Ljubljani za »deželo«.

Ne tajim: igra je imela efekt. Bila je vseskozi dovršena. Poznala se je sicer kopija ljublj. dram. gledališča, pa zadostuje izjema, da je ustvaril Konkordat lastno življenje v igri in v maski. Mnogo je v igri dejanja; to je občinstvo užgalo. Vsebinsko pa je velika večina občinstva — sobotnega, o nedeljskem niti ne govorim! — pustila igro nedotaknjeno: razumela je ni, zato tudi o vsebini ni bilo nikakega odmeva. Seveda, Čankarjeva dramatika mora zapustiti odmeve, posebno »Pohujšanje«, ker je pač tudi teatralična. Nikakor pa ni mogoče izzvati odjeka tam, kjer sploh ni bilo prvotnega jeka. Upam si trditi, da odsek ve, da je torej faktično igral le za »izvoljene«.

Poskusil sem izluščiti mnenje občinstva (sobotnega!). Veliki večini je igra ugajala. Drugi so tavalji s mislimi okrog, ker so iskali, pa niso našli, kdo je bil Konkordat, kako, da sta bila dva popotnika, in kdo je tisti, ki ni, da si je tisti, ki pravi, da je, da si ni itd. Naravno torej: bilanca v izobraznem oziru — izguba!

Kdo je torej volil igro z namenom, da poda zunaj ljudstvu to, kar ljudstvo res razume in tudi sprejme? —

Napisal ne bi bil tega, pa napisal sem zato, ker je odsek celo prosil, naj se dovoli, ki igra tudi učencem meščanske šole. Pa menda vendar ne samo zaradi učiteljske Svilgoja! —

Iz naše organizacije.

Skupne zadeve.

I. Skupščina UJU poverjenistvo Ljubljana dne 3. in 4. septembra t. l. v Rogaški Slatini.

Delegati.

I. Okrajno učit. društvo za celjski okraj:

1. Sivka Anton — St. Jurij ob juž. 2. Brinar Franjo — Gotovlje. 3. Schreinerjeva Ljudmila — St. Jurij ob juž. 4. Voglar Franjo — Celje. — Namestniki: 1. Bizjak Joško — Celje. 2. Wudler Rudolf — Petrovče. 3. Schreinerjeva Stanka — St. Jurij ob juž. 4. Pestevšek Riko — Celje.

II. Okrajno učit. društvo za gornjegrajski okraj:

5. Pulko Valentin — Gorica - Mozirje. 6. Dolinar Ivan — Šmihel - Mozirje. — Namestnika: 5. PIANO Anica — Mozirje. 6. Lekše Jože — Rečica v Sav. d.

III. Okrajno učit. društvo za kamniški okraj:

7. Petrovec Tomo — Jarše. 8. Germek Anton — Kranjska. 9. Praprotnik Mirko — Homec. — Namestniki: 7. Toman Janko — Moravče. 8. Knez Rudolf — St. Vid pri Lukovici. 9. Sotenšek Viktor — Brdo.

IV. Okrajno učit. društvo za kočevski okraj:

10. Mervič Anton — Ribnica. 11. Wigele Ferdo — Loski potok. 12. Trošt Janko — Ribnica. — Namestnika: 10. Fink Konrad — Ribnica. 11. Zadnikova Nežka — Ribnica.

V. Okrajno učit. društvo za kozjanski okraj:

13. Volavšek Anton — Buče. 14. Potočnik Ante — Podsreda. — Namestnika: 12. Jerin Vojteh — Podčetrtek. 13. Šetinc Franc — Prevorje.

VI. Okrajno učit. društvo za kranski okraj:

15. Luznar Franc — Primskovo pri Kranju. 16. Lapajne Josip — Cerklje pri Kranju. 17. Rožina Franc — Smartno pri Kranju. 18. Perko Ljilja — Poljane. — Namestniki: 14. Zalokarjeva v. — Poljane. 15. Kokra. 16. Lajovic Albin — Trzin. 16. Miklavčičeva Janja — Kranj. 17. Hajdrihar Dora — Trboje.

VII. Okrajno učit. društvo za ljubljano:

19. Skulj Franc. 20. Engelmanova Mira. 21. Pezdirjeva Marija. 22. Blaganc Janko. 23. Malnarič Ivan. 24. Legat Stanko. — Namestniki: 18. Kocijančičeva Albina. 19. Likozarjeva Ana. 20. Grün Rado. 21. Lenarčič Janko. 22. Dermelj Ljubo.

VIII. Okrajno učit. društvo za St. Lenartski okraj:

25. Kranjc Franjo — Sv. Barbara v Sl. g. 26. Koplj Radoslav — Sv. Lenart v Sl. g. — Namestniki: ?

IX. Okrajno učit. društvo za ljubljansko okolico:

27. Žirovnik Janko — Borovnica. 28. Tomažič I. — D. M. v Polju. 29. Urbančič Anton — Horjul. 30. Premelj Ivana — Vič. — Namestnice: 23. Petričeva Minka — Borovnica. 24. Korbarjeva Jožica — Hrušica. 25. Radljeva Antonija — Moste.

X. Okrajno učit. društvo za mariborski šol. okraj:

31. Spreitz Albin — Zg. Sv. Kungota. 32. Godčeva Marija — Limbuš. 33. Košutnik Silve-

ster — St. III. 34. Jant Rado — Zg. Sv. Kungota. — Namestniki: 26. Godec Anton — Limbuš. 27. Vanda Mirko — Sv. Marijeta v Puščavi. 28. Mančnikova Slava — Sv. Marijeta v Puščavi.

XI. Okrajno učit. društvo za ptujski okraj:

35. Klemenčič Ivan. 36. Gorup Josip. 37. Zolnir Ivan. 38. Kanklerjeva Valentina — vsi v Ptuj. — Namestniki: 29. Majcen Mirko — Ptuj. 30. Pertot Janko — Ptuj. 31. Bezjakova Anica — Hajdin pri Ptuj.

XII. Savinjsko okrajno učit. društvo:

39. Jakše Ivan — Vransko. 40. Zdošek Mirko — Letuš. — Namestniki: 32. Loparnik Peter — Polzela. 33. Brišnikova Jana.

XIII. Slovenje - bistrsko učit. društvo:

41. Karbaš Fran — Slov. Bistrica. 42. Varl Ljudevit — Poljčane. — Namestnika: 34. Rainer Josip — Zg. Poljskava. 35. Bratoš Fran — Poljčane.

XIV. Okrajno učit. društvo za laški okraj:

43. Grus Anton — Dol pri Hrastniku. 44. Jurko Vitko — Dol pri Hrastniku. 45. Lunder Hermina — Hrastnik. — Namestniki: 36. Plavšak Robert — Trbovlje. 37. Pukmeister Jakob — Sv. Jedert. 38. Jurko Blaž — Razbor.

Okrajna društva, volite delegate in javite jih pravočasno! Volite jih pravilno in sicer društva do 50 članov 1 delegata, 50—100 članov 2 delegata, do 150 članov 3 delegate i. t. d. Poleg teh delegatov je član delegacije tudi vsak predsednik okraj. društev. Namestnika si določi sam, ki ga je tudi prijaviti.

UJU poverl. Ljubljana.

Društvene vesti.

+ Učiteljsko društvo za svetolenartski okraj ne zboruje dne 6. avgusta, ampak v torek, dne 9. avgusta na istem kraju, ob istem času in z istim dnevnim redom kakor priobčeno v zadnji številki »Učiteljskega Tovarisa«.

Franjo Kranjc, t. č. predsednik.

+ Slovenjebistrsko učiteljsko društvo zboruje v četrtek dne 18. avgusta 1921 ob 10. uri v deklški šoli po sledečem sporedu: 1. Zapisnik zadnje seje. 2. Dopisi. 3. Poročilo predsednika. 4. Predavanje prof. dr. Pivka — o telovadbi. 5. Slučajnosti. — Tovariši, tovarišice! Stanovski ponos zahteva, da se udeležuje vsak član zborovanja in pravočasno poravnano udnino. — Predsednik.

+ Gornjegrajsko učiteljsko društvo je zborovalo skupno s šolstaniškim in vranskim v Smartnem na Paki dne 14. julija po dnevnem redu, ki ga je določilo šolstaniško učiteljsko društvo. Ob tej priliki sta bila izvoljena za delegate za Celje: predsednik V. Pulko in Ivan Dolinar; za namestnika pa tov. Anica PIANO in Jože Lekše. Po zborovanju smo se zbrali v gostilni Bizjak in smo ravno mislili postati dobre volje. Med tem pa opazimo, da je gostilničarka zgubila cenik za jedi in pijače. Konec gladije! Ti, učitelj turist in drugi, poizvej prej, če so že našli cenik, predno se tam ustaviš — drugače znaš nasesti.

+ Učiteljsko društvo za Meziško dolino je imelo v zadnjem času tri zborovanja in sicer dne 18. maja v Mežici, dne 23. junija na Poljani in dne 21. julija v Kotljah.

Pri zadnjem zborovanju se je odobrilo nalprij zapisnik prejšnjega sestanka. Nato je predaval tov. Fr. Kogelnik o Sokolstvu in telovadbi v ljudski šoli. Govoril je o pomenu Sokolstva obče, posebej pa še med svetovno vojno. Njegovi člani so delovali smoterno za razpad Avstrije; bojevali so se na vseh frontah zoper naše zatirance in pripomožli tako k našemu osvobojenju. Povdarjal je pomen Sokolstva v etičnem, narodnem, vzgojnem in zdravstvenem oziru. Podal je pregled telovadnih sistemov in dokazal, da je najboljši Tyršev in razložil vaje, ki pridejo pri šolski telovadbi v upoštevanje. Za svoja izvajanja je žel občno priznanje.

Drugi predavatelj je bil tov. Ign. Mlačnik, ki je podal smernice kako se naj goji v elementarnem razredu jezikovni pouk, da bo odgovarjal potrebam v Meziški dolini, pa tudi delovnemu principu. Na praktičnih primerih je pokazal, kako je dovesti učence do tega, da pripovedujejo sami, da postanejo samostojni. Napačno je, ako učitelj v enomer stavi vprašanja, na katera potem odgovarjajo učenci, ker se s takšnim postopanjem zatira njihova samostojnost. Zastarela je tudi navada vtipati jim formulirane stavke. Tudi ni pravilno, ako učenci pri posrednem pouku vedno prepisujejo vaje iz knjig; treba je nastavljati na čitalnem stroju in učenci napisujejo dotične vaje na pamet. Aplavz, ki je sledil njegovemu predavanju, je pokazal, da je bilo izborno.

Tov. V. Möderndorfer je poročal glede poštinskiškega tečaja za srbohrvaščino in stavlil predlog, da se naj vrši za Meziško dolino poseben tečaj na Prevaljah, kjer je poskrbljeno tudi že za stanovanja. Z njegovim predlogom se strinja večina tovarišev in tovarišic.

Končno se oglašajo besedi tov. K. Doberšek, ter energično protestira proti temu, da se z gotove strani očita učitelstvu, da je ono zakrivilo neugoden izid plebiscita. To so ljudje, ki ne poznajo koroške zgodovine in ne umejo, da slovensko učiteljsvo ni moglo razdreti v enem letu vsega, kar so zgradili nasprotniki deset in desetletja. Brezvestno je, fizično in duševno utrujenemu učitelstvu, ki je bilo zaposleno na plebiscitnem ozemlju, metati polena pod noge, ko bi bil

izid brez sodelovanja učitelstva vendar davno neugodnejši. Z njegovim izvajanjem se strinja vse navzoče učitelstvo.

Nato zaključil tov. predsednik Peter Močnik zborovanje, se zahvalil tov. predavateljem za njihov trud in izrazil svoje veselje nad dobro uspehim sestankom.

Iz Jugoslavije.

— Deputacija UJU poverl. Ljubljana pri kraljevem namestniku Iv. Hribarju. Dne 1. avgusta t. l. je sprejemal kraljevi namestnik na deželni vladi v Ljubljani zastopstva uradov, društev in organizacij, UJU poverl. Ljubljana so zastopali tovariši: poverjenik Luka Jelenc, poverl. namestnik Anton Grus in strokovni tajnik Rudolf Dostal. — Poverjenik je v daljšem nagovoru priporočal slov. učiteljsvo in šolstvo naklonjenosti kralj. namestnika, predvsem pa skrb za novi šolski zakon. Kraljevi namestnik je v zelo prijaznem odgovoru poudarjal, da se je vedno živo zanimal za napredek in razvoj slovenskega šolstva in učitelstva, kar hoče storiti tudi v bodoče.

— »Naš Glas« oziroma nekdo, ki se skriva v tem listu za imenom Molkov A., je čutil potrebo, da se je zopet obdregnil ob našo organizacijo, ki mu očividno ne dá nikjer več miru in pokoja. Ne maramo uvažati v naš list brezplodne polemike o zadevi, ki je bila od naše strani že toliko in tolikokrat pojasnjena, samo pokazati hočemo svojim čitateljem bujno domišljijo, ki jo porajajo letošnji pasji dnevi v glavah nekaterih učiteljskemu stanu zelo naklonjenih ljudi. Prepustimo zato besedo »Našemu Glasu«, ki piše v svoji 30. številki v članku »Razžaljenji« o naši črni nevhaležnosti med drugim tako-le: »V boju za eksistenco ste nas nenadoma ostavili same. zdaj, ko ste z našo pomočjo shodili... Bili smo vam toliko časa pri srcu, dokler ste nas trebali. Izločili ste se iz Osrednje zveze, krenili ste na lastna pota. Oslabili ste nas! Ker ste bili preslabotni sami zase, smo mi vam pomagali potresti drevo: slučajno in ker ste bili najbolj gladni, padel je sad vam prvim v roke. Veseleči se sadu, ste nekoliko pozabili na nas, ki smo še vedno čakali pod drevesom... sami smo bili preslabi. Ko smo naposled izrekli željo po enakem sadu, brez zavisti, ste vi pobegnili s svojim sadom v otroškem strahu, da bi ga vam morda mi no iztrgali iz rok. Pobegnili ste in ste nas ostavili oslabljene pod drevesom, ki še ima sadov! Prijatelji, če ste tovariši: vrnite se in nam vrnite uslugo z uslugo! To je Vaša dolžnost!« — Prijatelju Molkovu bi nasvetovali, da bi že na podlagi dosedanjih izkušenj, ki jih je doživela Osrednja zveza z našo organizacijo, ne vabil znova učitelstva v Zvezo. Če bi učiteljsvo sledilo Molkovemu klicu, bi se namreč utegnili dogoditi, da bi to učiteljsvo v svoji »nehvaležnosti« potreslo ono čudežno Molkovo drevo tako močno, da bi odletel še ostali del sadu z drevesom vred v malho nenasitnih »razžaljencev!« Radovedni smo, kdo bi bil potem bolj razžaljen! — V ostalem pa opozarjamo na uvodnik današnje naše številke, ki je pisan v drugem tonu kakor smo ga vajeni pri »N. G.«

— Glasilo bivšega našega tovariša Peska. »Jugoslavija« je odprla predale navšalnim napadom in blatenju učiteljskega stanu, ki smo ga bili vajeni samo v »Slovenec«, »Domoljubu« in »Straži«. Obžalujemo, da je napad izšel v listu, ki je last bivšega učitelja. Tembolj obžalujemo, ker se napad tiče pavšalnega in krivičnega blatenja učitelstva glede narodno-prosvetnega delovanja, to je onega dela, v katerem učiteljsvo vrši več kot popolno svojo dolžnost. Bivšemu stanovskemu tovarišu Pesku je dobro znan križev pot in nevhaležnost narodno-prosvetnega dela ter politično preganjanje učitelstva ravno zaradi narodno-prosvetnega dela. Spominjamo ga na njegova izvajanja v Radovljici in na brošuro »Na delo med ljudstvo!«, ki je bila naperjena ravno proti taki metodi in demagogiji napram učiteljskemu stanu s klerikalne strani, kakor jo sedaj uganja »Jugoslavija«. Ponovno izjavljamo, da obžalujemo imenovani napad, posebno ker prihaja s strani, od katere ga nismo pričakovali.

— Narodno - socijalistični poslanec Brandner je priobčil v »Jugoslaviji« članek, ki pavšalno, brez pozitivnih dokazov napada in sumniči učiteljsvo. Članek pričinja sledeče: »Jutro« po vsej sili hoče napraviti iz mene komunisti, ali vsaj njihovega zaveznika. Namen »Jutra« je prozoren. V svoji včerajšnji

številki je objavilo v poročilu iz Trbovelj nekaj jezuitsko zavitihi odlomkov iz mojega govora, ki diše močno po denuncijantstvu. Brezdvomno je izšel dopis iz vrst trbovelskega učitelstva, onega učitelstva, ki je postalo demokratsko, odkar mu je minister Pribežević zvišal plače. Povdarjam, da bi imelo to učitelstvo hvaležnejše polje v sokolskih in drugih narodnih društvih, kjer niti z mezincem ne gane, kaj šele, da bi šlo med delavstvo in ga izobraževalo. Ako bi učiteljsvo, ki šteje v Trbovljah okoli 60 oseb, ne bilo za izobraževalno delo tako leno in ako ne bi preziralo delavce kot brezpravna bitja, ki imajo samo dolžnosti in nikakih pravic, bi se komunizem v Trbovljah nikdar ne bil tako močno ukoreninil. Treba je iti med delavce in jih poučiti, da so na napačni poti, ako se oklepaio nasilnih komunističnih metod, ne pa izogibati se jih in jih prezirati!« — Na pavšalna sumničenja poslanca Brandnerja bomo pozneje enkrat odgovorili s statistiko narodno - prosvetnega dela, ki za vrši učiteljsvo. Že dolgo smo nameravali zbrati tozadevni statistični material, sedaj pa stavimo našemu vodstvu pozitiven tozadeven predlog, ki bo podal jasno sliko o narodno - prosvetnem delu učitelstva vodstvu prosvetnega oddelka deželne vlade, da bo vedelo ceniti vnanje delovanje učitelstva in poslancu Brandnerju in enakim, da ovržemo njih za vse učiteljsvo žaljiva izvajanja in javnosti.

— V 180. števi »Jugoslavije« se peča Kosta Vojanovič z govorom poslanca Brandnerja in z njegovim stališčem napram učiteljsvu. Na ta izvajanja se povrnemo še pozneje ob priliki.

— Na očitania lenobe učiteljsvu s strani poslanca Brandnerja vprašamo le sledeče: Kdo je predsednik Društva za zaščito dece? Kdo je predsednik C. M. moške podružnice? Kdo je podružnični tajnik in blagajnik? Kdo je pevovodja trbovelj. dičnega pevskega društva »Zvon«? Kdo je društveni tajnik? Kdo je tajnica in kdo blagajničarka C. M. ženske podružnice? Kdo je predsednik trboveljske elektrarne in kdo njen tajnik? Kdo je posojilniški tajnik? Kdo je blagajničar in kdo tajnik Kmetijske podružnice? Kdo so bili prvi med ustanovitelji Sokola. Gasilnega društva itd. in so člani vseh trboveljskih narodnih društev? — Čudimo se, da je poslanec Brandner, ki ga iz Trsta poznamo kot prijatelja učitelstva, prišel sedaj do javnih izjav proti učiteljsvu v taki obliki, da očitek ne pada samo na en del, temveč zaradi javnega značaja na vse učiteljsvo.

— Letošnja vročina in šolski pouk. Neznosna vročina, ki jo čutimo letos povsod širom domovine, onemogoča skoroda vsako uspešno duševno delo. To nam dokazujejo poročila, ki jih dobivamo dan za dnevom od najrazličnejših strani bivše Štajerske, kjer še traja šolski pouk in se zaključuje šolsko leto zelo različno, ponekod še le koncem avgusta. Vsa poročila soglašajo v tem, da je vspešen pouk nemogoč, da se v tej vročini trpinči le mladino in učiteljsvo ter kličejo brze odprave. V Ljubljani — se glasi prvo poročilo — so menda pozabili, da imamo na bivšem Štajerskem še vedno šolo. Julij je, avgust še pride; ob 11. uri kaže toplotmer (danes, dne 26. julija 1921) 30° C! Kaj bo ob 1. uri, ob 2. uri? Naj se učitelj trudi ali ne trudi, uspeh je ničla. Otroci so medli; vstali so ob 5. uri jutraj, jedli kisló zelje, opoldne koš kruha, popoldne posamezni zaspé, zbolé, bljuvajo. Učitelj tudi ni železen. In vendar se nihče ne zmisli na higienično in humanitarno stran te zadeve. — Drugo poročilo: Že precej dni pritiska na zemljo taka neznosna vročina, kakršne se celo naši stari ljudje ne spominjajo zlahka. Živali zevajo, rastline vene. Ljudje se pa kar topé in v nekaki omotici opravljajo svoja dela. Kaj pa šele trpé naši nedograsli otroci ob tem času v tistih šolah, kjer še traja ljudsko-šolski pouk dalje do septembra. Ob pričetku pouka kaže toplotmer že nad 30° C. Prav posebno je omeniti šole s celodnev-nim poukom. Z otroci v zadnjih pred-poldanskih in vseh popoldanskih urah že ni mogoče skoraj ničesar opraviti, kajti šolske sobe so razgrete kakor krušne peči, otročiči se poté, stegajo, kimajo, zevajo, dremlejo itd., pred njimi pa ne mnogo manj učitelj. Ker je iz raznih vremen-skih poročil posneti, da ne bo kmalu sprememb v tem parnem vremenu, bodo trebate oblasti v sedaj še vršecem se ljudskošolskem pouku kaj ukreniti, kajti vročinskih počitnic nimamo več, pozitiv-nih uspehov pa pri tem kuhanju v šolskih

spoznali, kako naj ga spozna ljudstvo, pravega umetnika, ki ga ni niti slišalo, kaj šele videlo!

Gotovo ima odsek tudi v kulturnem oziru pravi namen, tega mu ne odrekam, toda za dosego tega namena ni odsek volil prave poti. Ne smel bi svoje akcije motriti s svojega vidika; ne smel bi voliti igre v Ljubljani za »deželo«.

Ne tajim: igra je imela efekt. Bila je vseskozi dovršena. Poznala se je sicer kopija ljublj. dram. gledališča, pa zadostuje izjema, da je ustvaril Konkordat lastno življenje v igri in v maski. Mnogo je v igri dejanja; to je občinstvo užgalo. Vsebinsko pa je velika večina občinstva — sobotnega, o nedeljskem niti ne govorim! — pustila igro nedotaknjeno: razumela je ni, zato tudi o vsebini ni bilo nikakega odmeva. Seveda, Čankarjeva dramatika mora zapustiti odmeve, posebno »Pohujšanje«, ker je pač tudi teatralična. Nikakor pa ni mogoče izzvati odjeka tam, kjer sploh ni bilo prvotnega jeka. Upam si trditi, da odsek ve, da je torej faktično igral le za »izvoljene«.

Poskusil sem izluščiti mnenje občinstva (sobotnega!). Veliki večini je igra ugajala. Drugi so tavalji s mislimi okrog, ker so iskali, pa niso našli, kdo je bil Konkordat, kako, da sta bila dva popotnika, in kdo je tisti, ki ni, da si je tisti, ki pravi, da je, da si ni itd. Naravno torej: bilanca v izobraznem oziru — izguba!

Kdo je torej volil igro z namenom, da poda zunaj ljudstvu to, kar ljudstvo res razume in tudi sprejme? —

Napisal ne bi bil tega, pa napisal sem zato, ker je odsek celo prosil, naj se dovoli, ki igra tudi učencem meščanske šole. Pa menda vendar ne samo zaradi učiteljske Svilgoja! —

Iz naše organizacije.

Skupne zadeve.

I. Skupščina UJU poverjenistvo Ljubljana dne 3. in 4. septembra t. l. v Rogaški Slatini.

Delegati.

I. Okrajno učit. društvo za celjski okraj:

1. Sivka Anton — St. Jurij ob juž. 2. Brinar Franjo — Gotovlje. 3. Schreinerjeva Ljudmila — St. Jurij ob juž. 4. Voglar Franjo — Celje. — Namestniki: 1. Bizjak Joško — Celje. 2. Wudler Rudolf — Petrovče. 3. Schreinerjeva Stanka — St. Jurij ob juž. 4. Pestevšek Riko — Celje.

II. Okrajno učit. društvo za gornjegrajski okraj:

5. Pulko Valentin — Gorica - Mozirje. 6. Dolinar Ivan — Šmihel - Mozirje. — Namestniki: 5. PIANO Anica — Mozirje. 6. Lekše Jože — Rečica v Sav. d.

III. Okrajno učit. društvo za kamniški okraj:

7. Petrovec Tomo — Jarše. 8. Germek Anton — Kranjska. 9. Praprotnik Mirko — Homec. — Namestniki: 7. Toman Janko — Moravče. 8. Knez Rudolf — St. Vid pri Lukovici. 9. Sotenšek Viktor — Brdo.

IV. Okrajno učit. društvo za kočevski okraj:

10. Mervič Anton — Ribnica. 11. Wigele Ferdo — Loski potok. 12. Trošt Janko — Ribnica. — Namestniki: 10. Fink Konrad — Ribnica. 11. Zadnikova Nežka — Ribnica.

V. Okrajno učit. društvo za kozjanski okraj:

13. Volavšek Anton — Buče. 14. Potočnik Ante — Podsreda. — Namestniki: 12. Jerin Vojteh — Podčetrtek. 13. Šetinc Franc — Prevorje.

VI. Okrajno učit. društvo za kranski okraj:

15. Luznar Franc — Primskovo pri Kranju. 16. Lapajne Josip — Cerklje pri Kranju. 17. Rožina Franc — Smartno pri Kranju. 18. Perko Ljilja — Poljane. — Namestniki: 14. Zalokarjeva v. — Poljane. 15. Kokra. 16. Lajovic Albin — Trzin. 16. Miklavčičeva Janja — Kranj. 17. Hajdrihar Dora — Trboje.

VII. Okrajno učit. društvo za ljubljano:

19. Skulj Franc. 20. Engelmanova Mira. 21. Pezdirjeva Marija. 22. Blaganc Janko. 23. Malnarič Ivan. 24. Legat Stanko. — Namestniki: 18. Kocijančičeva Albina. 19. Likozarjeva Ana. 20. Grün Rado. 21. Lenarčič Janko. 22. Dermelj Ljubo.

VIII. Okrajno učit. društvo za St. Lenartski okraj:

25. Kranjc Franjo — Sv. Barbara v Sl. g. 26. Koplj Radoslav — Sv. Lenart v Sl. g. — Namestniki: ?

IX. Okrajno učit. društvo za ljubljansko okolico:

27. Žirovnik Janko — Borovnica. 28. Tomažič I. — D. M. v Polju. 29. Urbančič Anton — Horjul. 30. Premelj Ivana — Vič. — Namestnice: 23. Petričeva Minka — Borovnica. 24. Korbarjeva Jožica — Hrušica. 25. Radljeva Antonija — Moste.

X. Okrajno učit. društvo za mariborski šol. okraj:

31. Spreitz Albin — Zg. Sv. Kungota. 32. Godčeva Marija — Limbuš. 33. Košutnik Silve-

ster — St. III. 34. Jant Rado — Zg. Sv. Kungota. — Namestniki: 26. Godec Anton — Limbuš. 27. Vanda Mirko — Sv. Marijeta v Puščavi. 28. Mančnikova Slava — Sv. Marijeta v Puščavi.

XI. Okrajno učit. društvo za ptujski okraj:

35. Klemenčič Ivan. 36. Gorup Josip. 37. Zolnir Ivan. 38. Kanklerjeva Valentina — vsi v Ptuj. — Namestniki: 29. Majcen Mirko — Ptuj. 30. Pertot Janko — Ptuj. 31. Bezjakova Anica — Hajdin pri Ptuj.

XII. Savinjsko okrajno učit. društvo:

39. Jakše Ivan — Vransko. 40. Zdošek Mirko — Letuš. — Namestniki: 32. Loparnik Peter — Polzela. 33. Brišnikova Jana.

XIII. Slovenje - bistrsko učit. društvo:

41. Karbaš Fran — Slov. Bistrica. 42. Vari Ljudevit — Poljčane. — Namestniki: 34. Rainer Josip — Zg. Poljskava. 35. Bratoš Fran — Poljčane.

XIV. Okrajno učit. društvo za laški okraj:

43. Grus Anton — Dol pri Hrastniku. 44. Jurko Vitko — Dol pri Hrastniku. 45. Lunder Hermina — Hrastnik. — Namestniki: 36. Plavšak Robert — Trbovlje. 37. Pukmeister Jakob — Sv. Jedert. 38. Jurko Blaž — Razbor.

Okrajna društva, volite delegate in javite jih pravočasno! Volite jih pravilno in sicer društva do 50 članov 1 delegata, 50—100 članov 2 delegata, do 150 članov 3 delegate i. t. d. Poleg teh delegatov je član delegacije tudi vsak predsednik okraj. društev. Namestnika si določi sam, ki ga je tudi prijaviti.

UJU poverl. Ljubljana.

Društvene vesti.

+ Učiteljsko društvo za svetolenartski okraj ne zboruje dne 6. avgusta, ampak v torek, dne 9. avgusta na istem kraju, ob istem času in z istim dnevnim redom kakor priobčeno v zadnji številki »Učiteljskega Tovarisa«.

Franjo Kranjc, t. č. predsednik.

+ Slovenjebistrsko učiteljsko društvo zboruje v četrtek dne 18. avgusta 1921 ob 10. uri v deklški šoli po sledečem sporedu: 1. Zapisnik zadnje seje. 2. Dopisi. 3. Poročilo predsednika. 4. Predavanje prof. dr. Pivka — o telovadbi. 5. Slučajnosti. — Tovariši, tovarišice! Stanovski ponos zahteva, da se udeležuje vsak član zborovanja in pravočasno poravnano udnino. — Predsednik.

+ Gornjegrajsko učiteljsko društvo je zborovalo skupno s šolstaniškim in vranskim v Smartnem na Paki dne 14. julija po dnevnem redu, ki ga je določilo šolstaniško učiteljsko društvo. Ob tej priliki sta bila izvoljena za delegate za Celje: predsednik V. Pulko in Ivan Dolinar; za namestnika pa tov. Anica PIANO in Jože Lekše. Po zborovanju smo se zbrali v gostilni Bizjak in smo ravno mislili postati dobre volje. Med tem pa opazimo, da je gostilničarka zgubila cenik za jedi in pijače. Konec gladije! Ti, učitelj turist in drugi, poizvej prej, če so že našli cenik, predno se tam ustaviš — drugače znaš nasesti.

+ Učiteljsko društvo za Meziško dolino je imelo v zadnjem času tri zborovanja in sicer dne 18. maja v Mežici, dne 23. junija na Poljani in dne 21. julija v Kotljah.

Pri zadnjem zborovanju se je odobril napredni zapisnik prejšnjega sestanka. Nato je predaval tov. Fr. Kogelnik o Sokolstvu in telovadbi v ljudski šoli. Govoril je o pomenu Sokolstva obče, posebej pa še med svetovno vojno. Njegovi člani so delovali smoterno za razpad Avstrije; bojevali so se na vseh frontah zoper naše zatiralec in pripomogli tako k našemu osvobojenju. Povdarjal je pomen Sokolstva v etičnem, narodnem, vzgojnem in zdravstvenem oziru. Podal je pregled telovadnih sistemov in dokazal, da je najboljši Tyršev in razložil vaje, ki pridejo pri šolski telovadbi v upoštevanje. Za svoja izvajanja je žel občno priznanje.

Drugi predavatelj je bil tov. Ign. Mlačnik, ki je podal smernice kako se naj goji v elementarnem razredu jezikovni pouk, da bo odgovarjal potrebam v Meziški dolini, pa tudi delovnemu principu. Na praktičnih primerih je pokazal, kako je dovesti učence do tega, da pripovedujejo sami, da postanejo samostojni. Napačno je, ako učitelj v enomer stavi vprašanja, na katera potem odgovarjajo učenci, ker se s takšnim postopanjem zatira njihova samostojnost. Zastarela je tudi navada vtipati jim formulirane stavke. Tudi ni pravilno, ako učenci pri posrednem pouku vedno prepisujejo vaje iz knjig: treba je nastavljati na čitalnem stroju in učenci napisujejo dotične vaje na pamet. Aplavz, ki je sledil njegovemu predavanju, je pokazal, da je bilo izborno.

Tov. V. Möderndorfer je poročal glede poštinskiškega tečaja za srbohrvaščino in stavlil predlog, da se naj vrši za Meziško dolino poseben tečaj na Prevaljah, kjer je poskrbljeno tudi za stanovanja. Z njegovim predlogom se strinja večina tovarišev in tovarišic.

Končno se oglašajo besedi tov. K. Doberšek, ter energično protestira proti temu, da se z gotove strani očita učitelstvu, da je ono zakrivilo neugoden izid plebiscita. To so ljudje, ki ne poznajo koroške zgodovine in ne umejo, da slovensko učiteljsvo ni moglo razdreti v enem letu vsega, kar so zgradili nasprotniki deset in desetletja. Brezvestno je, fizično in duševno utrujenemu učitelstvu, ki je bilo zaposleno na plebiscitnem ozemlju, metati polena pod noge, ko bi bil

izid brez sodelovanja učitelstva vendar davno neugodnejši. Z njegovim izvajanjem se strinja vse navzoče učitelstvo.

Nato zaključil tov. predsednik Peter Močnik zborovanje, se zahvalil tov. predavateljem za njihov trud in izrazil svoje veselje nad dobro uspehim sestankom.

Iz Jugoslavije.

— Deputacija UJU poverl. Ljubljana pri kraljevem namestniku Iv. Hribarju. Dne 1. avgusta t. l. je sprejemal kraljevi namestnik na deželni vladi v Ljubljani zastopstva uradov, društev in organizacij, UJU poverl. Ljubljana so zastopali tovariši: poverjenik Luka Jelenc, poverl. namestnik Anton Grus in strokovni tajnik Rudolf Dostal. — Poverjenik je v daljšem nagovoru priporočal slov. učiteljsvo in šolstvo naklonjenosti kralj. namestnika, predvsem pa skrb za novi šolski zakon. Kraljevi namestnik je v zelo prijaznem odgovoru poudarjal, da se je vedno živo zanimal za napredek in razvoj slovenskega šolstva in učiteljsva, kar hoče storiti tudi v bodoče.

— »Naš Glas« oziroma nekdo, ki se skriva v tem listu za imenom Molkov A., je čutil potrebo, da se je zopet obdregnil ob našo organizacijo, ki mu očividno ne da nikjer več miru in pokoja. Ne maramo uvažati v naš list brezplodne polemike o zadevi, ki je bila od naše strani že toliko in tolikokrat pojasnjena, samo pokazati hočemo svojim čitateljem bujno domišljijo, ki jo porajajo letošnji pasji dnevi v glavah nekaterih učiteljskemu stanu zelo naklonjenih ljudi. Prepriščamo zato besedo »Našemu Glasu«, ki piše v svoji 30. številki v članku »Razžaljen« o naši črni nevhaležnosti med drugim tako-le: »V boju za eksistenco ste nas nenadoma ostavili same. zdaj, ko ste z našo pomočjo shodili... Bili smo vam toliko časa pri srcu, dokler ste nas trebali. Izločili ste se iz Osrednje zveze, krenili ste na lastna pota. Oslabili ste nas! Ker ste bili preslabotni sami zase, smo mi vam pomagali potresti drevo: slučajno in ker ste bili najbolj gladni, padel je sad vam prvim v roke. Veseleči se sadu, ste nekoliko pozabili na nas, ki smo še vedno čakali pod drevesom... sami smo bili preslabi. Ko smo naposled izrekli željo po enakem sadu, brez zavisti, ste vi pobegnili s svojim sadom v otroškem strahu, da bi ga vam morda mi no iztrgali iz rok. Pobegnili ste in ste nas ostavili oslabljene pod drevesom, ki še ima sadov! Prijatelji, če ste tovariši: vrnite se in nam vrnite uslugo z uslugo! To je Vaša dolžnost!« — Prijatelju Molkovu bi nasvetovali, da bi že na podlagi dosedanjih izkušenj, ki jih je doživela Osrednja zveza z našo organizacijo, ne vabil znova učiteljsva v Zvezo. Če bi učiteljsvo sledilo Molkovemu klicu, bi se namreč utegnili dogoditi, da bi to učiteljsvo v svoji »nehvaležnosti« potreslo ono čudežno Molkovo drevo tako močno, da bi odletel še ostali del sadu z drevesom vred v malho nenasitnih »razžaljenecov!« Radovedni smo, kdo bi bil potem bolj razžaljen! — V ostalem pa opozarjamo na uvodnik današnje naše številke, ki je pisan v drugem tonu kakor smo ga vajeni pri »N. G.«

— Glasilo bivšega našega tovariša Peska. »Jugoslavija« je odprla predale navšalnim napadom in blatenju učiteljskega stanu, ki smo ga bili vajeni samo v »Slovenec«, »Domoljubu« in »Straži«. Obžalujemo, da je napad izšel v listu, ki je last bivšega učitelja. Tembolj obžalujemo, ker se napad tiče pavšalnega in krivičnega blatenja učiteljsva glede narodno-prosvetnega delovanja, to je onega dela, v katerem učiteljsvo vrši več kot popolno svojo dolžnost. Bivšemu stanovskemu tovarišu Pesku je dobro znan križev pot in nevhaležnost narodno-prosvetnega dela ter politično preganjanje učiteljsva ravno zaradi narodno-prosvetnega dela. Spominjamo ga na njegova izvajanja v Radovljici in na brošuro »Na delo med ljudstvo!«, ki je bila naperjena ravno proti taki metodi in demagogiji napram učiteljskemu stanu s klerikalne strani, kakor jo sedaj uganja »Jugoslavija«. Ponovno izjavljamo, da obžalujemo imenovani napad, posebno ker prihaja s strani, od katere ga nismo pričakovali.

— Narodno - socijalistični poslanec Brandner je priobčil v »Jugoslaviji« članek, ki pavšalno, brez pozitivnih dokazov napada in sumniči učiteljsvo. Članek pričinja sledeče: »Jutro« po vsej sili hoče napraviti iz mene komunista, ali vsaj njihovega zaveznika. Namen »Jutra« je prozoren. V svoji včerajšnji

številki je objavilo v poročilu iz Trbovelj nekaj jezuitsko zavitihi odlomkov iz mojega govora, ki diše močno po denuncijantstvu. Brezdvomno je izšel dopis iz vrst trbovelskega učiteljsva, onega učiteljsva, ki je postalo demokratsko, odkar mu je minister Pribežević zvišal plače. Povdarjam, da bi imelo to učiteljsvo hvaležnejše polje v sokolskih in drugih narodnih društvih, kjer niti z mezinem ne gane, kaj šele, da bi šlo med delavstvo in ga izobraževalo. Ako bi učiteljsvo, ki šteje v Trbovljah okoli 60 oseb, ne bilo za izobraževalno delo tako leno in ako ne bi preziralo delavce kot brezpravna bitja, ki imajo samo dolžnosti in nikakih pravic, bi se komunizem v Trbovljah nikdar ne bil tako močno ukoreninil. Treba je iti med delavce in jih poučiti, da so na napačni poti, ako se oklepaio nasilnih komunističnih metod, ne pa izogibati se jih in jih prezirati!« — Na pavšalna sumničenja poslanca Brandnerja bomo pozneje enkrat odgovorili s statistiko narodno - prosvetnega dela, ki za vrši učiteljsvo. Že dolgo smo nameravali zbrati tozadevni statistični material, sedaj pa stavimo našemu vodstvu pozitiven tozadeven predlog, ki bo podal jasno sliko o narodno - prosvetnem delu učiteljsva vodstvu prosvetnega oddelka deželne vlade, da bo vedelo ceniti vnanje delovanje učiteljsva in poslancu Brandnerju in enakim, da ovržemo njih za vse učiteljsvo žaljiva izvajanja v javnosti.

— V 180. števil. »Jugoslavije« se peča Kosta Vojanovič z govorom poslanca Brandnerja in z njegovim stališčem napram učiteljsvu. Na ta izvajanja se povrnemo še pozneje ob priliki.

— Na očitania lenobe učiteljsvu s strani poslanca Brandnerja vprašamo le sledeče: Kdo je predsednik Društva za zaščito dece? Kdo je predsednik C. M. moške podružnice? Kdo je podružnični tajnik in blagajnik? Kdo je pevodnja trbovelj. dičnega pevskega društva »Zvon«? Kdo je društveni tajnik? Kdo je tajnica in kdo blagajničarka C. M. ženske podružnice? Kdo je predsednik trboveljske elektrarne in kdo njen tajnik? Kdo je posojilniški tajnik? Kdo je blagajničar in kdo tajnik Kmetijske podružnice? Kdo so bili prvi med ustanovitelji Sokola. Gasilnega društva itd. in so člani vseh trboveljskih narodnih društev? — Čudimo se, da je poslanec Brandner, ki ga iz Trsta poznamo kot prijatelja učiteljsva, prišel sedaj do javnih izjav proti učiteljsvu v taki obliki, da očitek ne pada samo na en del, temveč zaradi javnega značaja na vse učiteljsvo.

— Letošnja vročina in šolski pouk. Neznosna vročina, ki jo čutimo letos povsod širom domovine, onemogoča skoroda vsako uspešno duševno delo. To nam dokazujejo poročila, ki jih dobivamo dan za dnevom od najrazličnejših strani bivše Štajerske, kjer še traja šolski pouk in se zaključuje šolsko leto zelo različno, ponekod še le koncem avgusta. Vsa poročila soglašajo v tem, da je vspešen pouk nemogoč, da se v tej vročini trpinči le mladino in učiteljsvo ter kličejo brze odprave. V Ljubljani — se glasi prvo poročilo — so menda pozabili, da imamo na bivšem Štajerskem še vedno šolo. Julij je, avgust še pride; ob 11. uri kaže toplotmer (danes, dne 26. julija 1921) 30° C! Kaj bo ob 1. uri, ob 2. uri? Naj se učitelj trudi ali ne trudi, uspeh je ničla. Otroci so medli; vstali so ob 5. uri jutraj, jedli kisle zelje, opoldne koš kruha, popoldne posamezni zasp, zbolé, bljuvajo. Učitelj tudi ni železen. In vendar se nihče ne zmisli na higienično in humanitarno stran te zadeve. — Drugo poročilo: Že precej dni pritiska na zemljo taka neznosna vročina, kakršne se celo naši stari ljudje ne spominjajo zlahka. Živali zevajo, rastline vene. Ljudje se pa kar topé in v nekaki omotici opravljajo svoja dela. Kaj pa šele trpé naši nedograsli otroci ob tem času v tistih šolah, kjer še traja ljudsko-šolski pouk dalje do septembra. Ob pričetku pouka kaže toplotmer že nad 30° C. Prav posebno je omeniti šole s celodnev-nim poukom. Z otroci v zadnjih predpoldanskih in vseh popoldanskih urah že ni mogoče skoraj ničesar opraviti, kajti šolske sobe so razgrete kakor krušne peči, otročiči se poté, stegajo, kimajo, zevajo, dremlejo itd., pred njimi pa ne mnogo manj učitelj. Ker je iz raznih vremenskih poročil posneti, da ne bo kmalu sprememb v tem parnem vremenu, bodo trebate oblasti v sedaj še vršecem se ljudskošolskem pouku kaj ukreniti, kajti vročinskih počitnic nimamo več, pozitivnih uspehov pa pri tem kuhanju v šolskih

obanani tudi kmalu — ni več! — Tretje poročilo se glasi: Po celi Jugoslaviji imajo sedaj vse šole počitnice, le na bivšem štajerskem velja unikum, da moramo v tej vročini poučevati. Ali veste kaj to pomeni? To pomeni gubiti čas in trpinčiti otroke. Imamo postave zoper trpinčenje živali, — a ni postav, ki bi prepovedale trpinčiti otroke. V moji šolski sobi je bilo včeraj ob eni 30° C. vladala je dušljiva sopenarica in neznosno vročina. Saj pa ni čuda, da je tako! Sonce pripeka neprenehoma v naš razred, na oknu ni žaluzij in v klopih sedi 60 otrok. Otroci spé, ne vzdržijo jih naizjemnejša obravnava; saj pa jim tudi ni mogoče misliti v tej vročini. Še na vročinske počitnice so pozabili gospodje, ki se sedaj odpočijejo po letovističnih in hladnih v kopališčih. Tako se gubi zlati šolski čas in kvari otroško zdravje. Kako si želimo enotnih počitnic! — Navajali bi še lahko druga pisma, pa naj zadostujejo za enkrat predstojca. Naše poverjenstvo UJU se je po svojem tajniku obrnilo na kompetentno mesto, ki naj zadevo reši čimprej in tako, kakor to zahteva korist šole in nji izročene mladine.

— Šef prosvetnega oddelka pri pokrajinski vladi za Slovenijo. Dosedanji vodja poverjenstva za prosveto g. dr. Fran Skaberne je imenovan šefom oddelka za prosveto pri pokrajinski vladi v Ljubljani.

— Okrajna učiteljska konferenca v Litiji. Kot zvečine povsod, tako smo tudi v litijem okraju bili brez okrajnih učiteljskih konferenc vso vojno dobo in nato še tudi v našem preporodnem času, do minulega šolskega leta, torej polnih 7 let. Težko smo že vsi čakali, da se zopet snidemo in prijateljsko pozdravimo, kar nas je trebihlo bojno vihar, in da se medsebojno spoznamo z onimi, ki so bili med tem nameščeni v našem okraju. Ta srčna želja se nam je izpolnila na dan 5. julija t. l. Naš novi okrajni šolski nadzornik, g. tovariš Ivan Bezcljak, je konferenco otvoril z vznesenim pozdravnim govorom na vse udeležnike, med katerimi je specielno pozdravil tudi navzočega predsednika okrajnega šolskega sveta, vladnega svetnika g. Podboja ter nato prešel na dnevni red. Svojim namestnikom imenuje tov. nadučitelja Josipa Zajca iz Vel. Gabra, zapisnikarjem se izvolila z vzklikom tovariša Tone Lazar in Zvonimir Moreli iz zagorske kotline, overovatelem zapisnika pa tov. Franja Jankovičev in Janko Levstik od istotam. Izmed 84 učiteljskih moči je bilo navzočih 78, ker se jih je tedaj 6 nahajalo na bolezenskem dopustu — Nato sledi res temeljito preučevanje in vseskozi jedrnat nadzornikov poročilo, kateremu smo z zanimanjem in veseljem sledili. Marsikak novejši, praktično-metodični zdel je bil za posnet iz najrazličnejših predmetov, ki jih imamo obravnavati v osnovni šoli. Podarjal je tudi važnost izvenšolskega dela ter nas navduševal zanj. Dalje pravi: »Le ako bomo vselej in povsod posvetili svoje najboljše moči kulturnemu delu, smemo upati, da postane država trdna in močna, katere temelji smo vsi v celokupnosti.« Nadzornikovemu poročilu je sledil z izvanredno živstvenostjo in skrbnostjo globoko zamišljeni referat ge. Helene Menae-Komačeve: »Kako vzgajamo dobre Jugoslovane?« Učitelstvo je z užitkom sledilo temperamentno - živahnemu podavanju tega referata, ki je bil izredno ugodno pogoden. Primerna zahvala je bila gospe predavateljici izrečena s strani g. nadzornika. Navedenemu referatu je sledilo predavanje g. prof. H. Družoviča: »Petje v ljudski šoli.« Kot uvod temu predavanju je g. prof. pokazal z učenci litijske šole grananten uspeh številčnega notnega sistema. Po tej vaji so otroci pod vodstvom tov. Andoljške zapeli: »Iz bratskega zagrljaja.« G. profesor nam je nato pokazal mojstrsko, kako pridemo pri gojenju petja v osnovni šoli do zares lepih uspehov. — G. nadzornik se mu ob splošnem pritrtjevanju in odobravanju primerne zahvali za njegovo strokovniško izvajanje. Nato se vzame na znanje poročilo knjižničnega odbora. Račune sta pregledala in potrdila tov. Miha Debelak in Fran Samec. Za knjižnični odbor so bili predlagani tovariši in tovarišice iz Litije in Šmartna, in sicer ti-le: Andoljšek Bernard, Azman Marica, Debelak Miha, Furlan Zinka in Kavčič Ivan; namestnikom pa: Blenk-Armic Mira, Breindl Hermina, Kalin Marija, Kavčič-Beti in Rodé Zinka. Tei volitvi je sledila ona stalnega odbora, ki se je izcimila takole: Člani = Andoljšek Bernard, Debelak Miha, Dolinar Ivana, Kozjak Fran in Levstik Janko; namestnikom se pa določijo: Golob Franjo, Kolenc Lojze, Okorn Vinko, Pelko Matija

in Rigar Franjo. Zastopnikom v okrajni šolski svet sta bila izvoljena tov. Andoljšek Bernard in Zajc Josip, namestnikom pa Kozjak Fran in Levstik Janko. Ob sklepih se sestavi udanostna brzojavka na kabineto pisarno Nj. kr. Vis. regenta Aleksandra ob priliki srečne rešitve poskušene atentata. S trikratnimi »Slava«-klici na našega narodnega kralja, predsednik zaključil konferenco.

— Za edinstvo naše države. Učitelstvo radovljanskega okraja, zbrano dne 9. julija 1921 je sprejelo na neobvezni uradni konferenci sledečo resolucijo, ki jo je predlagal tovariš Ivan Šega v imenu celokupnega učiteljskega zbora na Jesenicah: »Učitelstvo radovljanskega okraja, zbrano na neobvezni uradni konferenci dne 9. julija 1921 izreka Vam g. ministrski predsednik — kakor tudi vsem onim poslanecem, ki ste pripomogli, da se je sprejela ustava, ki nas je rešila stoletnega suženstva, svojo najtoplejo zahvalo. — Bodite uverjeni, da hočemo delovati v smislu ustave, da postane naša država v resnici en narod pod enim vladarjem.« Resolucija je bila sprejeta z burnim navzvom in navdušenimi »Živijo«-klici. Je peščica »Slomškarjev« na čelu li neizogibni Silvester, je hotela nekaj ugovarjati, toda par prav umestnih medklicov, ji je vzelo sapo.

— Čestitka regentu. — Dne 9. julija t. l. se je vršila neobvezna učiteljska konferenca in sicer na Jesenicah za radovljanski okraj. Ob tej priliki je stavil tov. Ivan Šega sledečo resolucijo, ki jo je zbrano učitelstvo sprejelo z viharim odobravanjem: »Učitelstvo radovljanskega okraja, zbrano na neobvezni uradni konferenci na Jesenicah dne 9. julija 1921 izreka Vam kraljevemu Visočanstvu svoje najiskrenejšo čestitke, ker se je ponesrečil nečloveški naklep proti Vašemu življenju. — Pri tej priliki ponavljamo, da hočemo še intenzivneje vsajati v srca nam izročene mladine ljubezen do Vašega kraljevega Visočanstva in Vaše kraljeve hiše, ker je ravno ta naklep jasno pokazal, da čuva nad Vašim kraljevim Visočanstvom roka vsega mogočnega.«

— Namesto odgovora. Pod tem naslovom smo prejeli v objavo: Učiteljsko društvo za Ptuj in ptujsko okolico je v svojem poročilu v št. 31. »Učit. Tovariša« objavilo nekako utemeljitev, zakaj njih delegati glasujejo proti sprejemu društva učiteljev meščanskih šol v UJU. Četudi nekatera namigavanja v »ljubosumnem separatizmu«, o »zavisti in domišljivosti« naravnost izzivajo na odgovor, vendar je bolje izogniti se polemiki, ki je v taki obliki čisto neplodna. Zato na mesto odgovora samo naslednje ugotovitve: 1. V gmoitem oziru se godi učitelstvu meščanskih šol takole: a) V Beogradu so pri ureditvi plač učitelstvu poročali na meščansko šolo. (To se je svoj čas od poklicane strani v »Učit. Tovarišu« priznalo). b) Od tiste dobe, ko so na meščansko šolo »pozabili« na do danes, so se uradništvo, profesorjem itd. že večkrat izboljšali prejemki, čez meščansko šolo leži pa še vedno »plašč pozabljenosti«. c) Deželna vlada v Ljubljani (ne v Beogradu!) je »vrгла učitelstvu meščanskih šol mesečno 50 K (neizprašanim celo 30 K) nagrade, kar je slično očitnemu zasmehovanju. d) ravnatelji meščanskih šol so se glede opravičnih doklad »izenačili« z voditelji enozrednih ljudskih šol. 2. V upravi šolstva je prodrl princip, da naj se izbirajo nadzorniki ljudskih šol edino iz vrst ljudskošolskega učiteljstva. Meščanskošolsko učitelstvo je to principiarno svojo diskvalifikacijo za nadzorniška mesta ljudskih šol sprejelo brez kritike, da si je s tem ustvarila prva umetna meja med ljudsko in meščansko šolo. 3. V višjem šolskem svetu so vzlic vedno naraščajočemu številu meščanskih šol (sedaj jih je v Sloveniji že veliko več kot vseh srednjih šol) priklonili referat za meščanske šole nadzorniku srednjih šol, ki naj bi poleg drugih poslov upravljal tudi še meščanske šole. 4. V svoji notranji upravi in ureditvi je meščanska šola ostala pastorka: brez potrebnih učnih načrtov, nobene enotnosti v ustroju itd. 5. Komisije, enquete itd., ki naj pripravijo nov šolski zakon, posledno pozabljajo, da bi tudi meščanskošolsko učitelstvo moralo imeti zastopnike iz svojih vrst. 6. Ker je učitelstvo meščanskih šol uvidelo, da učiteljska organizacija v sedanji obliki, recimo, ne more dovolj odločno poudarjati interesov meščanske šole, si je v okviru UJU ustvarilo še posebno organizacijo, upoštevajoč, da je le z organiziranim delom možno doseči uspehov. 7. Meščanskošolsko učitelstvo hoče intenzivneje delovati za razvoj meščanske šole, in sicer složno z

ljudskošolskimi tovariši, s katerimi je zdaj vključ vsem očitkom, še vedno združeno v okrajnih učiteljskih društvih. — Eden, ki v sedanji vročini hladno sodi.

V Račičevem članku »Nekaj misli o rokotvornem pouku« v zadnji številki »Učit. Tov.« nam je tiskarski škrat izpustil navedbo nekaterih nemških knjig, ki jih priporoča tovariš R. za rokotvorni pouk. Za dvopičjem na koncu prve kolone na 2. strani bi tedaj moralo stati še sledeče: 1. An der Hobel- und Drehbank (Redaktion des Guten Kameraden) Leipzig — 2. Lehrmeister Bibliothek Nr. 217-219: Selbstanfertigung von Kleinmöbeln, Verlag Hachmeister & Thal, Leipzig. 3. Lehrmeister Bibliothek Nr. 57: Selbstanfertigung von Bilderrahmen, Verlag Hachmeister & Thal, Leipzig.

— 1901.—1921. Tovariši in tovarišice praznujemo letos dvajsetletnico svojega delovanja na šolskem polju. Abiturienti in abiturientke ljubljanskega učiteljskega društva se snidejo v ta namen ob priliki delegatskega zborovanja v Rogaški Slatini. Upati pa je, da se udeležijo te slavnosti tudi tovariši in tovarišice, dvajsetletni jubilarji, še drugih učiteljskih. Natančnejši spored se naznani pravčasno v »Tovarišu«. Priglasite in nasvete v tem oziru srcejem jaz. Zglasite se! Saj pred 20. leti je bilo še nekaj življenja in sile v nas. Tovariši pozdrav! Hren, Studenti pri Mariboru.

— Šolarski tabor na Brunku. Državni praznik 12. julija so praznovali radeški in šentjanski šolski otroci — 16 razredov — na Brunku, podružnici, ležeči na meji obeh šolskih okolišč. Na precej visokem hribu stoji stara cerkev, kamor je hodil maševat že Pr. Truber. Učitelstvo obeh sosednih šol se je odločilo, da proslavi ta dan izven tesnih šolskih sten z narodom vred. Cerkev je bila natlačena šolske mladine in staršev, ki so strme poslušali, kako krasno pojo otroci pri maši. Ko pa je navdušeno zacvrla iz petsto mladih grl naša »Bože pravde« prvič v tej cerkvi, so kar strmeli. Pred cerkvijo je nagovoril radeški nadučitelj otroke in starše. Potem so bili pogoščeni vsi otroci, dobili so kave, kruha, klobas, mlečnega riža — vsega dovolj. Na prostem so se vršile igre, po brunskih bregovih so odmevale domorodne pesmi, nastopil je naraščaj, še celo »Teta iz Amerike« je prišla. Tudi slikali smo se. Veselje in navdušenje je gorelo z mladimi lic in starši so nam zatrijevali, da je prav tako. Da smo zamogli pogostiti toliko mladine, so pripomogli Brunčani, ki so dali mleka, cele peke kruha in radeški tovarnar Podvinec, ki je odrlin v ta namen kar 1600 K. Hvala vsem! R.

Iz Kostanjevce. Mladina tukajšnje šole je uprizorila dne 26. 6. enodejanski »Čista vest« in »Jagode«. Dvorana je bila nabito polna občinstva, ki je z zanimanjem in hvalo sledilo pravilnim nastopom mladih igralcev. Istotako je ista sodelovala pri veselici »Jugoslav. Matice« dne 3. 7. in uprizorila »Morje plaka«. — Sokolski naraščaj pa je pokazal svoje uspešno delo ob izletu na Dol. Prekopo in 10. 7. v Krškem o priliki sokolske slavnosti.

— 40-letnico službovanja bodo v Ljubljani v soboto 6. t. m. praznovali tovariši: Erker Jurij, Funtek Anton, Furlan Jakob, Gale Franc, Jelenc Luka, Klemenčič Ivan, Paternost Hinko, Voznik Ivan, Schmoranz Josip in Wittreich Ivan.

— Albin Wankmüller, nadučitelj na Bregu pri Ptui, nam piše: »V štev. 26. z dne 23. 6. 1921 ste priobčili članek na 2. strani pod naslovom »Albin Wankmüller«.

ler.« Ker je vsebina tega članka od začetka do kraja izmišljena in tendenciozna, prosim, da priobčite v prihodnji številki Vašega lista ta popravek z opombo, da sem ob enem zaprosil za uvedbo disciplinarne preiskave pri svoji nadrejeni oblasti.«

— Ustavo kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev priobčuje v celoti 87. številka »Uradnega lista«. Posamezni izvedbi te številke so dobe po 2 kroni.

— Za učitelje-izletnike. Okrožno učiteljsko društvo v Sarajevu je pripravilo okrog 50 postelj za one učitelje, ki bi za časa počitnic posetili Sarajevo. Seveda je potrebno, da se izletniki za stanovanje pravčasno prijavijo. Tudi morejo dobiti oni, ki to želijo, v uradniški menzi kosilo in večerjo za ceno 34 kron.

— Učitelji — vojni invalidi naj pošljejo svoje naslove tov. Lucijanu Orlu, učitelju - invalidu, invalidsko zdravilišče na Golniku pri Trzinu.

— Smrtna kosa. V petek 29. julija je preminul v Kamniku vpokojeni nadučitelj tov. Jernej Cenčič. Dosegel je starost 77 let. Pokojnik zapušta šest otrok, od katerih so se trije posvetili učiteljskemu stanu. Blag mu spomin!

Književnost in umetnost.

Zvonček. Izšla je trojna številka (5., 6. in 7.) s sledečo vsebino: 1. Tone Gaspari: Cvetje, Pesem. 2. Janko Leban: Pri stricu Martinu. Povest. 3. Janko Leban: Polž. Pesem. 4. Utva: Čudotvorni kresilnik. Pravljica. 5. Janko Leban: Sladkosnedni Tonček. Povest. 6. Pavel Plesničar: Biskup Josip Juraj Strossmayer. Življenjepis s podobo. 7. Šivilja Klara: Igra v treh dejanjih s podobo. 8. Miroslav Kunčič: Kdo ve? Pesem. 9. Miroslav Kunčič: Mir božji. Pesem. 10. Nandé Wigele: Osamelost. Povest. 11. Ewald — Humek: Pripovedka o dvonožcu z osmimi podobami. 12. Bohinjsko jezero. Podoba. 13. Fran Črnač: »Ali nas boš res na meh odrli?« Povest. 14. Andrej Rapč: Vse prav. Pesem. 15. Dr. Ivan Lah: Pogled v našo bodočnost. Povest s podobo. 16. Sava Radič-Mirt: Urbanova modrost. Pesem. 17. Jernej Popotnik: Žabe. Pripovedka. 18. E. Gangl: Oporoka. Pesem. 19. Pouk in zabava. 20. Kotiček gospoda Doropoljskega. — »Zvonček« stane letno 40 K. Vse že izšle številke je dobiti pri Upravništvu. Pomozite vrste njegovih naročnikov med slovensko mladino!

Vse naročnike opozarjamo, da se je upravništvo našega lista preselilo v Učiteljsko tiskarno, Frančiškanska ulica 6/L, kamor naj se naslavljajo vsi dopisi in reklamacije, tičeče se upravništva.

Upravnik.

Odgovorni urednik:
Franc Štrukelj.

Last in založba UJU — poverjenstva
Ljubljana.
Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonosno naložim,
v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica »Učiteljskega konvikta« v Ljubljani

registrirana zadruga z omejenim jamstvom.
Promet do 31. julija 1921 K 1.140.101-11.

Hranilne vloge se obrestujejo
po 4 %.

Uradne ure: Vsak četrtek in vsako soboto od
1/25. do 1/26. ure popoldne.

Na dopise brez vposlanih znamk za 7 K
se ne odgovarja.

Učiteljska tiskarna r. z. z o. z. v Ljubljani
je izdala in založila knjigo:

Pavel Kunaver:

Na planine.

S 16 slikami. Cena 50 K.

Knjiga je nepogrešljiva za vsakega turista, potrebna za vse, ki se hočejo posvetiti turistiki, zanimiva za vsakogar, ki ima le količjak čuta za krasote našega divnega planinskega sveta. Brez nje ne sme biti nobena solarska, ne učiteljska knjižnica, ker vzbuja ljubezen do domovine. Vzemite jo v roke in čitajte jo! Preverili se boste, da je na slovenskem književnem trgu malo takih knjig kakor je ta.

obanani tudi kmalu — ni več! — Tretje poročilo se glasi: Po celi Jugoslaviji imajo sedaj vse šole počitnice, le na bivšem štajerskem velja unikum, da moramo v tej vročini poučevati. Ali veste kaj to pomeni? To pomeni gubiti čas in trpinčiti otroke. Imamo postave zoper trpinčenje živali, — a ni postav, ki bi prepovedale trpinčiti otroke. V moji šolski sobi je bilo včeraj ob eni 30° C. vladala je dušljiva soparica in neznosno vžduh. Saj pa ni čuda, da je tako! Sonce pripeka neprenehoma v naš razred, na oknu ni žaluzij in v klopih sedi 60 otrok. Otroci spé, ne vzdržijo jih naizjemnejša obravnava; saj pa jim tudi ni mogoče misliti v tej vročini. Še na vročinske počitnice so pozabili gospodje, ki se sedaj odpočijejo po letovističnih in hladnih v kopališčih. Tako se gubi zlati šolski čas in kvari otroško zdravje. Kako si želimo enotnih počitnic! — Navajali bi še lahko druga pisma, pa naj zadostujejo za enkrat predstojca. Naše poverjenstvo UJU se je po svojem tajniku obrnilo na kompetentno mesto, ki naj zadevo reši čimprej in tako, kakor to zahteva korist šole in nji izročene mladine.

— Šef prosvetnega oddelka pri pokrajinski vladi za Slovenijo. Dosedanji vodja poverjenstva za prosveto g. dr. Fran Skaberne je imenovan šefom oddelka za prosveto pri pokrajinski vladi v Ljubljani.

— Okrajna učiteljska konferenca v Litiji. Kot zvečine povsod, tako smo tudi v litijem okraju bili brez okrajnih učiteljskih konferenc vso vojno dobo in nato še tudi v našem preporodnem času, do minulega šolskega leta, torej polnih 7 let. Težko smo že vsi čakali, da se zopet snidemo in prijateljsko pozdravimo, kar nas je trebilo bojno vihar, in da se medsebojno spoznamo z onimi, ki so bili med tem nameščeni v našem okraju. Ta srčna želja se nam je izpolnila na dan 5. julija t. l. Naš novi okrajni šolski nadzornik, g. tovariš Ivan Bezcljak, je konferenco otvoril z vznesenim pozdravnim govorom na vse udeležnike, med katerimi je specijelno pozdravil tudi navzočega predsednika okrajnega šolskega sveta, vladnega svetnika g. Podboja ter nato prešel na dnevni red. Svojim namestnikom imenuje tov. nadučitelja Josipa Zajca iz Vel. Gabra, zapisnikarjem se izvolila z vzklikom tovariša Tone Lazar in Zvonimir Moreli iz zagorske kotline, overovatelem zapisnika pa tov. Franja Jankovičev in Janko Levstik od istotam. Izmed 84 učiteljskih moči je bilo navzočih 78, ker se jih je tedaj 6 nahajalo na bolezenskem dopustu — Nato sledi res temeljito preučevanje in vseskozi jedrnat nadzornikov poročilo, kateremu smo z zanimanjem in veseljem sledili. Marsikak novejši, praktično-metodični zdel je bil za posnet iz najrazličnejših predmetov, ki jih imamo obravnavati v osnovni šoli. Podarjal je tudi važnost izvenšolskega dela ter nas navduševal zanj. Dalje pravi: »Le ako bomo vselej in povsod posvetili svoje najboljše moči kulturnemu delu, smemo upati, da postane država trdna in močna, katere temelji smo vsi v celokupnosti.« Nadzornikovemu poročilu je sledil z izvanredno živstvenostjo in skrbnostjo globoko zamišljeni referat ge. Helene Menae-Komačeve: »Kako vzgajamo dobre Jugoslovane?« Učiteljsko je z užitkom sledilo temperamentno - živahnemu podavanju tega referata, ki je bil izredno ugodno pogoden. Primerna zahvala je bila gospe predavateljici izrečena s strani g. nadzornika. Navedenemu referatu je sledilo predavanje g. prof. H. Družoviča: »Petje v ljudski šoli.« Kot uvod temu predavanju je g. prof. pokazal z učenci litijske šole grananten uspeh številčnega notnega sistema. Po tej vaji so otroci pod vodstvom tov. Andoljške zapeli: »Iz bratskega zagrljaja.« G. profesor nam je nato pokazal mojstrsko, kako pridemo pri gojenju petja v osnovni šoli do zares lepih uspehov. — G. nadzornik se mu ob splošnem pritrditvi in odobravanju primerne zahvali za njegovo strokovnisko izvajanje. Nato se vzame na znanje poročilo knjižničnega odbora. Račune sta pregledala in potrdila tov. Miha Debelak in Fran Samec. Za knjižnični odbor so bili predlagani tovariši in tovarišice iz Litije in Šmartna, in sicer ti-le: Andoljšek Bernard, Azman Marica, Debelak Miha, Furlan Zinka in Kavčič Ivan; namestnikom pa: Blenk-Armic Mira, Breindl Hermina, Kalin Marija, Kavčič-Beti in Rodé Zinka. Tei volitvi je sledila ona stalnega odbora, ki se je izcimila takole: Člani = Andoljšek Bernard, Debelak Miha, Dolinar Ivana, Kozjak Fran in Levstik Janko; namestnikom se pa določijo: Golob Franjo, Kolenc Lojze, Okorn Vinko, Pelko Matija

in Rigar Franjo. Zastopnikom v okrajni šolski svet sta bila izvoljena tov. Andoljšek Bernard in Zajc Josip, namestnikom pa Kozjak Fran in Levstik Janko. Ob sklepih se sestavi udanostna brzojavka na kabineto pisarno Nj. kr. Vis. regenta Aleksandra ob priliki srečne rešitve poskušene atentata. S trikratnimi »Slava«-klici na našega narodnega kralja, predsednik zaključil konferenco.

— Za edinstvo naše države. Učiteljsko radovljjskega okraja, zbrano dne 9. julija 1921 je sprejelo na neobvezni uradni konferenci sledečo resolucijo, ki jo je predlagal tovariš Ivan Šega v imenu celokupnega učiteljskega zbora na Jesenicah: »Učiteljsko radovljjskega okraja, zbrano na neobvezni uradni konferenci dne 9. julija 1921 izreka Vam g. ministrski predsednik — kakor tudi vsem onim poslanecem, ki ste pripomogli, da se je sprejela ustava, ki nas je rešila stoletnega suženstva, svojo najtoplejo zahvalo. — Bodite uverjeni, da hočemo delovati v smislu ustave, da postane naša država v resnici en narod pod enim vladarjem.« Resolucija je bila sprejeta z burnim navzvom in navdušenimi »Živijo«-klici. Je peščica »Slomškarjev« na čelu li neizogibni Silvester, je hotela nekaj ugovarjati, toda par prav umestnih medklcov, ji je vzelo sapo.

— Čestitka regentu. — Dne 9. julija t. l. se je vršila neobvezna učiteljska konferenca in sicer na Jesenicah za radovljjski okraj. Ob tej priliki je stavil tov. Ivan Šega sledečo resolucijo, ki jo je zbrano učiteljsko sprejelo z viharim odobravanjem: »Učiteljsko radovljjskega okraja, zbrano na neobvezni uradni konferenci na Jesenicah dne 9. julija 1921 izreka Vam kraljevemu Visočanstvu svoje najiskrenejšo čestitke, ker se je ponesrečil nečloveški naklep proti Vašemu življenju. — Pri tej priliki ponavljamo, da hočemo še intenzivneje vsajati v srca nam izročene mladine ljubezen do Vašega kraljevega Visočanstva in Vaše kraljeve hiše, ker je ravno ta naklep jasno pokazal, da čuva nad Vašim kraljevim Visočanstvom roka vsega mogočnega.«

— Namesto odgovora. Pod tem naslovom smo prejeli v objavo: Učiteljsko društvo za Ptuj in ptujsko okolico je v svojem poročilu v št. 31. »Učit. Tovariša« objavilo nekako utemeljitev, zakaj njih delegati glasujejo proti sprejemu društva učiteljev meščanskih šol v UJU. Četudi nekatera namigavanja v »ljubosumnem separatizmu«, o »zavisti in domišljavosti« naravnost izzivajo na odgovor, vendar je bolje izogniti se polemiki, ki je v taki obliki čisto neplodna. Zato na mesto odgovora samo naslednje ugotovitve: 1. V gmothen oziru se godi učitelstvu meščanskih šol takole: a) V Beogradu so pri ureditvi plač učitelstvu poročali na meščansko šolo. (To se je svoj čas od poklicane strani v »Učit. Tovarišu« priznalo). b) Od tiste dobe, ko so na meščansko šolo »pozabili« na do danes, so se uradništvo, profesorjem itd. že večkrat izboljšali prejemki, čez meščansko šolo leži pa še vedno »plašč pozabljenosti«. c) Deželna vlada v Ljubljani (ne v Beogradu!) je »vrgla« učitelstvu meščanskih šol mesečno 50 K (neizprašanim celo 30 K) nagrade, kar je slično očitnemu zasmehovanju. d) ravnatelji meščanskih šol so se glede opravičnih doklad »izenačili« z voditelji enozrednih ljudskih šol. 2. V upravi šolstva je prodrl princip, da naj se izbirajo nadzorniki ljudskih šol edino iz vrst ljudskošolskega učiteljstva. Meščanskošolsko učiteljsko je to principiarno svojo diskvalifikacijo za nadzorniška mesta ljudskih šol sprejelo brez kritike, da si je s tem ustvarila prva umetna meja med ljudsko in meščansko šolo. 3. V višjem šolskem svetu so vzlic vedno naraščajočemu številu meščanskih šol (sedaj jih je v Sloveniji že veliko več kot vseh srednjih šol) priklonili referat za meščanske šole nadzorniku srednjih šol, ki naj bi poleg drugih poslov upravljal tudi še meščanske šole. 4. V svoji notranji upravi in ureditvi je meščanska šola ostala pastorka: brez potrebnih učnih načrtov, nobene enotnosti v ustroju itd. 5. Komisije, enquete itd., ki naj pripravijo nov šolski zakon, posledno pozabljajo, da bi tudi meščanskošolsko učiteljsko moralo imeti zastopnike iz svojih vrst. 6. Ker je učiteljsko meščanskih šol uvidelo, da učiteljska organizacija v sedanji obliki, recimo, ne more dovoli odločno poudarjati interesov meščanske šole, si je v okviru UJU ustvarilo še posebno organizacijo, upoštevajoč, da je le z organiziranim delom možno doseči uspehov. 7. Meščanskošolsko učiteljsko hoče intenzivneje delovati za razvoj meščanske šole, in sicer složno z

ljudskošolskimi tovariši, s katerimi je zdaj vključ vsem očitkom, še vedno združeno v okrajnih učiteljskih društvih. — Eden, ki v sedanji vročini hladno sodi.

V Račičevem članku »Nekaj misli o rokotvornem pouku« v zadnji številki »Učit. Tov.« nam je tiskarski škrat izpustil navedbo nekaterih nemških knjig, ki jih priporoča tovariš R. za rokotvorni pouk. Za dvopičjem na koncu prve kolone na 2. strani bi tedaj moralo stati še sledeče: 1. An der Hobel- und Drehbank (Redaktion des Guten Kameraden) Leipzig — 2. Union Deutsche Verlagsgesellschaft. — 3. Lehrmeister Bibliothek Nr. 217-219: Selbstanfertigung von Kleinmöbeln, Verlag Hachmeister & Thal, Leipzig. 3. Lehrmeister Bibliothek Nr. 57: Selbstanfertigung von Bilderrahmen, Verlag Hachmeister & Thal, Leipzig.

— 1901.—1921. Tovariši in tovarišice praznujemo letos dvajsetletnico svojega delovanja na šolskem polju. Abiturienti in abiturientke ljubljanskega učiteljskega društva se snidejo v ta namen ob priliki delegatskega zborovanja v Rogaški Slatini. Upati pa je, da se udeležijo te slavnosti tudi tovariši in tovarišice, dvajsetletni jubilarji, še drugih učiteljskih. Natančnejši spored se naznani pravčasno v »Tovarišu«. Priglasite in nasvete v tem oziru srcejem jaz. Zglasite se! Saj pred 20. leti je bilo še nekaj življenja in sile v nas. Tovariši pozdrav! Hren, Studenti pri Mariboru.

— Šolarski tabor na Brunku. Državni praznik 12. julija so praznovali radeški in šentjanski šolski otroci — 16 razredov — na Brunku, podružnici, ležeči na meji obeh šolskih okolišč. Na precej visokem hribu stoji stara cerkev, kamor je hodil maševat že Pr. Truber. Učiteljsvo obeh sosednih šol se je odločilo, da proslavi ta dan izven tesnih šolskih sten z narodom vred. Cerkev je bila natlačena šolske mladine in staršev, ki so strme poslušali, kako krasno pojo otroci pri maši. Ko pa je navdušeno zacvrla iz petst mladih grl naša »Bože pravde« prvič v tej cerkvi, so kar strmeli. Pred cerkvijo je nagovoril radeški nadučitelj otroke in starše. Potem so bili pogoščeni vsi otroci, dobili so kave, kruha, klobas, mlečnega riža — vsega dovolj. Na prostem so se vršile igre, po brunskih bregovih so odmevale domorodne pesmi, nastopil je naraščaj, še celo »Teta iz Amerike« je prišla. Tudi slikali smo se. Veselje in navdušenje je gorelo z mladimi lic in starši so nam zatrijevali, da je prav tako. Da smo zamogli pogostiti toliko mladine, so pripomogli Brunčani, ki so dali mleka, cele peke kruha in radeški tovarnar Podvinec, ki je odrlin v ta namen kar 1600 K. Hvala vsem! R.

Iz Kostanjevce. Mladina tukajšnje šole je uprizorila dne 26. 6. enodejanski »Čista vest« in »Jagode«. Dvorana je bila nabito polna občinstva, ki je z zanimanjem in hvalo sledilo pravilnim nastopom mladih igralcev. Istotako je ista sodelovala pri veselici »Jugoslav. Matice« dne 3. 7. in uprizorila »Morje plaka«. — Sokolski naraščaj pa je pokazal svoje uspešno delo ob izletu na Dol. Prekopo in 10. 7. v Krškem o priliki sokolske slavnosti.

— 40-letnico službovanja bodo v Ljubljani v soboto 6. t. m. praznovali tovariši: Erker Jurij, Funtek Anton, Furlan Jakob, Gale Franc, Jelenc Luka, Klemenčič Ivan, Paternost Hinko, Voznik Ivan, Schmoranz Josip in Wittreich Ivan.

— Albin Wankmüller, nadučitelj na Bregu pri Ptui, nam piše: »V štev. 26. z dne 23. 6. 1921 ste priročili članek na 2. strani pod naslovom »Albin Wankmüller.«

ler.« Ker je vsebina tega članka od začetka do kraja izmišljena in tendenciozna, prosim, da priobčite v prihodnji številki Vašega lista ta popravek z opombo, da sem ob enem zaprosil za uvedbo disciplinarne preiskave pri svoji nadrejeni oblasti.«

— Ustavo kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev priobčuje v celoti 87. številka »Uradnega lista«. Posamezni izvedbi te številke so dobe po 2 kroni.

— Za učitelje-izletnike. Okrožno učiteljsko društvo v Sarajevu je pripravilo okrog 50 postelj za one učitelje, ki bi za časa počitnic posetili Sarajevo. Seveda je potrebno, da se izletniki za stanovanje pravčasno prijavijo. Tudi morejo dobiti oni, ki to želijo, v uradniški menzi kosilo in večerjo za ceno 34 kron.

— Učitelji — vojni invalidi naj pošljejo svoje naslove tov. Lucianu Orlu, učitelju - invalidu, invalidsko zdravilišče na Golniku pri Trzinu.

— Smrtna koša. V petek 29. julija je preminul v Kamniku vpokojeni nadučitelj tov. Jernej Cenčič. Dosegel je starost 77 let. Pokojnik zapuša šest otrok, od katerih so se trije posvetili učiteljskemu stanu. Blag mu spomin!

Književnost in umetnost.

Zvonček. Izšla je trojna številka (5., 6. in 7.) s sledečo vsebino: 1. Tone Gaspari: Cvetje, Pesem. 2. Janko Leban: Pri stricu Martinu. Povest. 3. Janko Leban: Polž. Pesem. 4. Utva: Čudotvorni kresilnik. Pravljica. 5. Janko Leban: Sladkosnedni Tonček. Povest. 6. Pavel Plesničar: Biskup Josip Juraj Strossmayer. Življenjepis s podobo. 7. Šivilja Klara: Igra v treh dejanjih s podobo. 8. Miroslav Kunčič: Kdo ve? Pesem. 9. Miroslav Kunčič: Mir božji. Pesem. 10. Nandé Wigele: Osamelost. Povest. 11. Ewald — Humek: Pripovedka o dvonožcu z osmimi podobami. 12. Bohinjsko jezero. Podoba. 13. Fran Črnač: »Ali nas boš res na meh odrli?« Povest. 14. Andrej Rapč: Vse prav. Pesem. 15. Dr. Ivan Lah: Pogled v našo bodočnost. Povest s podobo. 16. Sava Radič-Mirt: Urbanova modrost. Pesem. 17. Jernej Popotnik: Žabe. Pripovedka. 18. E. Gangl: Oporoka. Pesem. 19. Pouk in zabava. 20. Kotiček gospoda Doropoljskega. — »Zvonček« stane letno 40 K. Vse že izšle številke je dobiti pri Upravništvu. Pomozite vrste njegovih naročnikov med slovensko mladino!

Vse naročnike opozarjamo, da se je upravništvo našega lista preselilo v Učiteljsko tiskarno, Frančiškanska ulica 6/L, kamor naj se naslavljajo vsi dopisi in reklamacije, tičeče se upravništva.

Upravnik.

Odgovorni urednik:
Franc Štrukelj.

Last in založba UJU — poverjenstva
Ljubljana.
Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonosno naložim,
v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica »Učiteljskega konvikta« v Ljubljani

registrirana zadruga z omejenim jamstvom.
Promet do 31. julija 1921 K 1.140.101-11.

Hranilne vloge se obrestujejo
po 4 %.

Uradne ure: Vsak četrtek in vsako soboto od
1/25. do 1/26. ure popoldne.

Na dopise brez vposlanih znamk za 7 K
se ne odgovarja.

Učiteljska tiskarna r. z. z o. z. v Ljubljani
je izdala in založila knjigo:

Pavel Kunaver:

Na planine.

S 16 slikami. Cena 50 K.

Knjiga je nepogrešljiva za vsakega turista, potrebna za vse, ki se hočejo posvetiti turistiki, zanimiva za vsakogar, ki ima le količjak čuta za krasote našega divnega planinskega sveta. Brez nje ne sme biti nobena solarska, ne učiteljska knjižnica, ker vzbuja ljubezen do domovine. Vzemite jo v roke in čitajte jo! Preverili se boste, da je na slovenskem književnem trgu malo takih knjig kakor je ta.